

Problematika primární prevence v základních školách

PARDUBICKÝ KRAJ

Co je to primární prevence rizikového chování

- Základním principem je výchova k předcházení a minimalizaci rizikových projevů chování, ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního sociálního chování a rozvoj psychosociálních dovedností a zvládání zátěžových situací s cílem zabránit výskytu rizikového chování nebo co nejvíce omezit škody způsobené jejich výskytem mezi žáky.

Dělení primární prevence

- **1. Specifická** – aktivity zaměřené na předcházení a omezování jednotlivých forem rizikového chování
 - - **všeobecná** – populace bez zjištěného rizika
 - - **selektivní** – žáci u nichž lze předpokládat RCH
 - - **indikovaná** – zaměřená na jednotlivce a skupiny s vyšším množstvím rizikových faktorů
- **2. Nespecifická** – volnočasové aktivity, aktivity podporující zdravý životní styl, sportovní akce, kulturní akce...

Právní východiska primární prevence

- 1. Školský zákon
- § 2 odst.2 g) Obecné cíle vzdělávání – získání a uplatňování znalostí o bezpečnosti a ochraně zdraví
- § 29 odst.1 Bezpečnost a ochrana zdraví ve školách a školských zařízeních – vytvářet podmínky pro zdravý vývoj dětí a pro předcházení vzniku sociálně patologických jevů
- 2. Tzv Tabákový zákon č. **379/2005 Sb.**
- o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami

3. MŠMT Metodické doporučení k bezpečnosti dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních
- Minimální standart bezpečnosti
4. Minimální preventivní program pro školy a školská zařízení v oblasti zneužívání návykových látek
5. Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci řešení šikany ve školách

6. Novela vyhlášky MŠMT 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních

- školní poradenské pracoviště
- standardní činnosti školy
- standard činností školního metodika prevence
- standard činností výchovného poradce
- standard činností školního psychologa
- standard činnosti školního speciálního pedagoga

Školní metodik prevence

- nutnost absolvování specializačního studia
- metodická a koordinační činnost
- poradenská činnost, spolupráce s ostatními ped.
- informační činnost – předávání informací a zpráv o realizovaných programech školy
- vedení dokumentace a evidence o průběhu prevence ve škole pro potřeby zpracování analýz, statistik a krajských plánů prevence
- vedení písemných záznamů o rozsahu a obsahu činnosti školního metodika, navržených a realizovaných opatřeních

Co vyplývá pro ředitele ZŠ

- Je přímo zodpovědný za prevenci a řešení zjištěných projevů rizikových forem chování
- Vytváří podmínky pro předcházení rozvoje rizikového chování
- Zapojuje do prevence celý pedagogický sbor
- Podporuje vzdělávání pedagogů v oblasti primární prevence
- Má ohlašovací povinnost v případech zjištění některých forem rizikového chování

Úkoly:

- Zabezpečit poskytování poradenských služeb ve škole se zaměřením na primární prevenci
- Zabezpečit koordinaci tvorby, realizace, kontroly a vyhodnocování Preventivního programu školy
- Zpracovat řešení rizikového chování ve škole do školního řádu – krizový plán
- Jmenovat školního metodika prevence, ped. pracovníka, který má odborné předpoklady pro tuto funkci – zajištění jeho specializačního studia a dalšího odborného vzdělávání

Předávání informací

- Je důležité vstoupit do systému výkaznictví primární prevence –
- www.preventivni-aktivita.cz
- Systém umožňuje zjednodušení periodického zjišťování aktuálního stavu realizace preventivních aktivit ve školách v ČR.
- Vychází z koncepce minimálního preventivního programu.

Výsledky výzkumů

- Dle posledních výzkumů na poli rizikového chování dětí a mládeže je Česká republika v porovnání se státy EU na prvních místech v konzumaci alkoholu, kouření a zneužívání návykových látek nezletilými.
- Kouřilo 60% alespoň někdy
 - 16% denně
 - 4,5% kouří 11 a více cigaret denně
- Pilo alkohol 65,5% alespoň někdy
 - 12% pije často nadměrné dávky
- Užilo návykové látky 37% alespoň jednou
 - 7% pravidelně užívá
- Internet a gambling – 83% denně surfuje
 - - 41% 4hodiny a více
 - -27% hraje počítačové hry
 - - 9% hraje o peníze
 - -2,7% problémové hráčství

S jakými tématy je vhodné v ZŠ pracovat

- Programy primární prevence v základní škole by měly být přiměřené věkové skupině – první stupeň, druhý stupeň ZŠ - nejlépe certifikované, **zaměřeny nejčastěji na:**
- citovou a etickou výchovu, utváření postojů ke společnosti, zdravému životnímu stylu k zneužívání alkoholu, tabáku a drog
- výchovu k odpovědnosti za své chování a jeho následky – právní povědomí, trestní odpovědnost a odpovědnost za své zdraví

- dopravní výchovu
- navazování pozitivních vazeb mezi žáky, mezi žáky a pedagogy, mezi pedagogy a rodiči
- navozování příznivého psychosociálního klimatu ve škole
- prevenci šikany a kyberšikany
- prevenci agresivního chování
- prevenci záškoláctví
- prevenci gamblingu
- prevenci poruch příjmu potravy
- prevenci sebepoškozování

Kdo nám s úkoly pomůže

- Pedagogicko-psychologické poradny – oblastní metodik prevence
- Krajské centrum primární prevence při PPP Ústí nad Orlicí – certifikované programy
- BESIP – výukové materiály, soutěže, (nakladatelství Fraus – nové interaktivní učebnice dopravní vých. pro 1.a 2. stupeň ZŠ)
- Centrum celoživotního vzdělávání Pk
- Nestátní neziskové organizace
- Záchranné složky, Krajská hygienická stanice, Červený kříž, Policie ČR...
- 14 • MŠMT – dotační tituly

Co je dobré sledovat

Školský portál Pardubického kraje

Stránky MŠMT - prevence, dotační programy

Nabídky Krajského centra primární prevence

Informace na portálu MŠMT www.prevence-info.cz

Nabídky Centra celoživotního vzdělávání Pk

Časopis Prevence

Informace z portálu Kliniky adiktologie

Co ještě můžeme udělat

- Vstoupit do výkaznického systému primární prevence
- Spolupracovat s ostatními vzdělávacími institucemi
- Podávat projekty do dotačních řízení MŠMT

Děkuji za pozornost

Mgr. Renata Černíková

Krajský školský koordinátor primární prevence

Tel.: 466026240

e-mail: renata.cernikova@pardubickykraj.cz

